

DZIENNIK POLSKI

wychodzi codziennie nie wyłączając niedziel i świąt o godzinie 8 rano.

Przedpłata wynosi we Lwowie:

Rocznie 24 korony, — półrocznie 12 kor. — kwartalnie 6 kor. — miesięcznie 2 kor., za przesyłkę do domu dopłaca się 40 halercy miesięcznie.
Z przesyłką pocztową w państwie austriackim cało rocznie 30 kor., — półrocznie 15 kor. — kwartalnie 7 kor. 50 hal. — miesięcznie 2 kor. 50 hal.
Z przesyłką pocztową za granicę do całych Niemiec rocznie 42 marek — kwartalnie 10 marek 50 fenigów do Francji, Anglii, Włoch i Szwajcarii rocznie 45 frank. 60 cent. — kwartalnie 11 franków 40 cent.
Biuro Redakcji „Dziennika Polskiego”: plac Marjański, liczba 6 i 7. Telefon Nr. 171.

Rękopisów Redakcja nie zwraca.

Numer „Dziennika” kosztuje we Lwowie 8 halercy.

Ogłoszenia przyjmują we Lwowie:

Biuro Administracji „Dziennika Polskiego”, plac Marjański 6 i 7 i wszystkie Biura dzienników we Lwowie i na prowincji.
W. Wiednia: pp. Haasenstein & Vogler, (Otto Maas) M. Dukes, H. Schiele, A. Oppel's Nachf., Rudolf Moosle i J. Danneberg w Pradze: C. Adam 38 rue de Varone.
Ogłoszenia przyjmują się za opłatą 20 halercy od jednego wiersza drukiem (petit).
Doniesienia o ślubach, zaręczynach i inne prywatne komunikaty po kronice za jeden wiersz 1 korony.
Prywatne korespondencje 24 i nekrologi 40 halercy od wiersza.
Grobnie ogłoszenia 3 halercy od wyrazu. Pomieszczenia i sklepy po 2 hal. od wyrazu.

Reklamy w rubryce „Nadesłane” 60 halercy od wiersza.

ZNIŻENIE PRENUMERATY „Dziennika Polskiego”.

Od 1-go października 1900, tj. od IV kwartału, obniżamy prenumeratę. Cena Dziennika Polskiego wynosić będzie odłup

we Lwowie miesięcznie

1 zł. (2 korony),

kwartalnie 3 zł. (6 koron);

na prowincji miesięcznie

1 zł. 25 ct. (2 kor. 50 hal.),

kwartalnie 3 zł. 75 ct. (7 kor. 50 hal.).

Numer pojedynczy kosztować będzie od 1 października 4 ct. (8 hal.).

Zwracamy uwagę,

że prenumeratorowie „Dziennika Polskiego” mogą nabywać po bardzo niższej cenie tygodniowe pismo dla kobiet

„BLUSZCZ”

zawierające wszelkie tablice krajów oraz dodatki powieściowe.

Prenumerata „Bluszcza” dla prenumeratorów „Dziennika Polskiego” wynosi kwartalnie dla prowincji 4 korony 80 h., we Lwowie 3 korony.

Wydawnictwo „Dziennika Polskiego”.

W imieniu maluczkich.

Lwów 7 października.

In gratiam wielu urzędników miejskich nasuwa mi się kilka uwag w kwestii niewolnej, urzędników nie należących do składu magistratów 30 większych miast, objętych ustawą krajową z r. 1889. Jeśli wasz los panowie z 30 większych magistratów jest opłakany i jeśli wasz byt materialny wymaga koniecznej poprawy; jeśli zabezpieczenie waszych wdów i sierot jest sprawą ważną — to kwestię egzystencji waszych młodszych braci tych, maluczkich, tych, którzy w wiecu, ani w obradach udziału nie brali, jest równie piękną i absolutnie lekceważącą się jej nie godzi, bo to dopiero prawdziwe pariasy w hierarchii autonomicznych urzędników. Pod tym względem zmiana na lepsze, reorganizacja jest konieczną. Dola ich nad wszelki wyraz opłakana, nędzna, placu równorzędna z placem prostego wyrobnika dziennego, nie stojąca w żadnej proporcji do zakresu działania, do wymaganych od nich agend służbowych, nie licząca ze stanowiskiem sekretarza urzędu gminnego — wymaga już nie polepszenia, ale woła wprost o pomście do nieba. W ostatnich czasach *chronique scandaleuse* w tych sferach, zwiększyła się niestety bardzo!

Nie jesteśmy tego zdania, ażeby wywiekać spraw takich przed forum mogło się na co przydać, dlatego, jakkolwiek mamy dowody w rękach, nazwisk uniknąć będziemy.

Sekretarza gminy pociągnięto przed kratki sądowe za nadużycia, za chęć przypisania sobie dochodów w sposób karygodny. Urzędnik ten, który pobiera roczną placę w kwocie aż 500 zł., a na wyżywienie i ubrać z tych pieniędzy żonę i pięcioro dzieci, dopuścił się nadużycia, bo mu dla chorej żony trzeba było lepszej strawy, świeżego powietrza, a doktor i aptekarz także domagali się należnej zapłaty. Nadużycia zostały odkryte, sprawę oddano sądowni i sekretarz poszedł w asystencji żandarma do więzienia... Proszę teraz szlachetnie oburzone

nych rzucić na tego zbrodniarza kamieniem potępienia.

Gdy sprawę tę omawiał z kolegą radnym, zawałał z enfazą:

— Demoralizacja! zgorszenie! proszę pana szerszy się z dniem każdym... jestem bez litości dla takich lotrów!

— Tak, ale on musiał opłacić mieszkanie, wyżyć, ubrać siebie, żonę i dzieci pięcioro.
— To, to, panie — w tem sedno złego... taki pisarz gminy niech nie udaje urzędnika, pana, niech się nie „szimpfuje” sekretarzem, tylko tem, czem jest: pisarzem gminnym — tak, tak panie, pisarzem zwykłym, który ma znać porządnie abecadło i za to, aż nadto dobrze jest płacony.

— Panie burmistrzu! — zapytałem, zwracając się do idącego z nami naczelnika gminy — jakie kwalifikacje ma mieć taki zwykły pisarz gminny?

— Egzamin z rachunkowości, znajomość

ustaw, znajomość dwóch języków.

— O ile mi się zdaje, to od żadnego manipulacyjnego urzędnika państwowego nie wymagają więcej — i cóż na to pan kolega radny?

Kolega moralizator zamilkł.

— Proszę panów — ciągnąłem — jacy to mogą być ci ludzie, którzy mając wszystkie wymagane kwalifikacje, wstępują na pisarski do urzędu gminnego dziś, gdy jest taki brak manipulacyjnych urzędników rządowych, że każdy z nich znalazłby miejsce w służbie państwowej.
— To są albo bardzo wyroczni losu przesładowani, albo też ludzie wykołajeni — wyjaśnił burmistrz — a są i tacy...

— Wiem, co pan chce powiedzieć: — tacy, którzy wstąpiwszy do służby, byli wzorowymi urzędnikami, ale kompletny brak uznania ze strony większości ojców miast, a ówko tego brak najkonieczniejszych środków do życia, spowodował ich na drogę występek.

Jako radny-urzędnik, miałem nie raz sposobność przekonać się, jak trudno jest uzyskać podwyższenie plac, lub choćby jakąś zapomogę (nie mówię już remunercję) dla takiego gminnego funkcjonariusza, który na nią w zupełności zasłużył. — Nie można nie dążyć! — wołało ze wszystkich stron — my i tak płacimy ogromne dodatki do podatków.

Ani słowa, jest tak w wielu gminach, ale chyba nie zbyt wygórowane placę funkcjonariuszów są powodem niedoboru funduszy gminnych. W wielu, bardzo wielu wypadkach, gdybyśmy tylko w niezbyt dawną siegali przeszłość, przekonalibyśmy się, że właśnie brak dobrze opłacanych, rzetelnych funkcjonariuszów gminnych, rabunkowa gospodarka naczelników gmin, ludzi prostych, którym zawsze szedł na rękę (pamiętając przytem dobrze o sobie) własne zapłaty, jak w Sienkiewiczowskiej Koziej wólcie — pisarz gminy, stały się powodem, że zmaruowano, zniszczono, rozdrapano prostoprost gminne majątki. Gdy już nóż był na gardle, robił porządek — komisarz rządowy. Tak było i tak jest, niestety, jeszcze w wielu miejscowościach. A wada leży w tem jedynie, że autonomia nie może mieć dobrych, sumiennych, rzetelnych urzędników, jeśli odpowiednia plac nie zaspokoi ich koniecznych potrzeb do życia.

Kto układał instrukcję służbową, kto postanowił — jak ma być kwalifikacja funkcjonariuszów małych miasteczek — niech także unormuje ich placę. Niech te placę nie będą zawsze od uchwały rady gminnej, od zacietrzewionych *in puncto* podwyższania dodatków do podatków, zachłannych, zatopionych w bezwzględnej egoizmie, a przytem bardzo krótko widzących obywateli i kamieniczników na partycularzu, — ale niech placę ich będzie godna urzędnika, unormowana, zwiększoną tryjnymi, czy pięcioleciami i niech to tak, jak instrukcja, będzie dla rady obowiązującą.

Nie ma nad czem dyskutować! Funkcjonariusz gminy musi żyć z czegoś, bo kwestię rzetelności, sumiennego spełniania obowiązków, musi koniecznie poprzedzić kwestia życia i chleba powszedniego.

To są słowa szczerzej prawdy, któremi w poczuciu ich ciężkiej krzywdy odzywamy się — w imieniu maluczkich.

Radny.

Kolej Lwów-Warszawa.

Wielkiej doniosłości dla naszego kraju, a zwłaszcza już dla Lwowa, sprawa budowy kolei Tomaszowskiej, która utworzyłaby najbliższe połączenie Lwowa z Warszawą, powlokła się. Warszawska „Gazeta Polska” otrzymując z różnych stron, a zwłaszcza z okolic bezpośrednio zainteresowanych, listy z pytaniami, co się stało z projektem kolei Tomaszowskiej i czy będzie ona, czy też nie będzie budowana, — zasięgnęła u pewnego źródła informacji i taką podaje wiadomość:

W przepisach udzielonej przez rząd rosyjski koncesji na budowę kolei Tomaszowskiej, było powiedziane, że założyciele powinni złożyć połowę kapitału akcyjnego, tj. 1¹/₂ miliona rubli, a potem w ciągu roku 9 milionów kapitału obligacyjnego. Zdobyte i złożenie tej ostatniej sumy było warunkiem koniecznym rozpoczęcia budowy, która, według planów pierwotnych, miała być ukończona w roku 1901. Lat. zehy 1 stycznia 1902 r. mogło nastąpić otwarcie.

Otóż połowę kapitału akcyjnego założyciele złożyli we właściwym czasie, ale na obligacje nabywców w ciągu roku znaleźć nie mogli i do dnia 13 lipca r. b. nie zrealizowali ich. Dlatego kapitałiste miejscowi nie kwapili się z nabywaniem obligacji, pomimo, że kolej Tomaszowska będzie niezawodnie przedsiębiorstwem zyskownem i że zresztą obligacje są gwarantowane, to jest samo przez się pytanie ciekawe. Rezultat ostatecznie był ten, że koncesja miała upaść. Nie chcąc pozwolić na to, założyciele wyjednali w Petersburgu przedłużenie terminu rozpoczęcia budowy, pod warunkiem złożenia zamiast 9 milionów kapitału obligacyjnego, drugiej połowy (t. j. 1 i pół miliona rubli) kapitału akcyjnego. W dniu 11 października, t. j. w przyszły czwartek, odbędzie się w Moskwie zebranie ogólne akcjonariuszów kolei Tomaszowskiej, którzy mają uchwalić złożenie tego funduszu. O ile wiemy, fundusz na być złożony, a gdy to nastąpi, nie już nie będzie stało na przeszkodzie rozpoczęciu budowy tej kolei. Naturalnie rozpoczęcie robót, nie mogłoby w najszczęśliwszych warunkach nastąpić przed wiosną roku przyszłego.

Wobec tego nie można powiedzieć, że kolej Tomaszowska — już przepada. Jest ona jeszcze do uratowania i będzie uratowana, jeśli akcjonariusze zrobią na zgromadzeniu ogólnem dnia 11 października w Moskwie to, co jest teraz niezbędne. Uchwały tego zgromadzenia będą miały znaczenie decydujące, a należy spodziewać się, że wypadną dla kolei pomyślnie.

Śmierć wodza hakatyizmu.

Onegdaj umarł naczelnym wódz hakatyizmu dr. Ferdynand Hanemann z Pepowa na chorobę nerek w 38 r. życia. „Dziennik Poznański” donosząc o śmierci dra Hanemanna pisze, co następuje: Nie można się wobec tej śmierci kierować zasadą: „*de mortuis nil nisi bene*”, bo on w życiu politycznem ostatnich sześciu lat w naszej dzielnicy, zbyt demonicznie odegrał rolę, aby ta zasada była w tym przypadku na miejscu. Jak się sam pochwalil w ostatnim numerze „Osmark”, był on inicjatorem całej nowej w r. 1894 rozpoczętej kampanji antypolskiej. On razem z Bismarckiem uknuł intrygę przeciw hr. Capriviemu, aby mu przez „sprawę polską” podstawić nogę i zainicjować potem nową erę kursu antypolskiego. On w porozumieniu z Bismarckiem pisał wizerunek nienawiści ku nam artykuły na politykę polską hr. Capriviego w „Hamburger Nachr.”, on głównie zaaranżował owe pielgrzymki Niemców poznańskich do Warszawy, która była prowokacją ówczesnego rządu i po której założono owe Towarzystwo z obłudnym tytułem „ku obronie niemieczyny na wschodnich kresach”, którego był firmowym; z jego

głowy wyszedł obrażający Polaków do głębi pomysł wystawienia Bismarckowi pomnika w stolicy Wielkopolski, cała heca Towarzystwa HKT. przeciw Polakom, jego głównie była dziełem. Należał on do gatunku kondotierów politycznych, którzy wypływają na wieczerz z mełłów nienawiści narodowościowej w czasach, w których człowiek człowiekowi staje się wilkiem, a które będą jedną z najciemniejszych plam na łecoczesnej historii Niemiec. Jako taki kondotier polityczny spełnił swoją rolę, wypłynął szybko na wieczerz, pozostawiając po sobie jako smutną spuściznę, zupełnie rozwydrzone stosunki w polskich dzielnicach, wojnę wszystkich przeciw wszystkim, prześladowanie słabych i nieśmiałych.

Zginął przedwcześnie od złości, którą ciągle był przeciw nam przepelmiony, a która doprowadziła go do tego, że o robotnika polskiego rozszedł się nawet z innymi konserwatywnymi współzawodowcami agrarnymi. Sądził się tak męcnym i długowiecznym, że doczeka się zupełnego pogromu Polaków; nie doczekał się tego, tak jak się nie doczekają naszej zagłady wszyscy nasi prześladowcy.

Niech odpoczywa teraz w pokoju w ziemi, którą tak straszny nawiedził niepokojem.

Towarzystwo HKT, jeżeli nie doberze nowego członka zarządu na H. będzie musiało tymczasem przybrać miano „Katystów”. *Nomen omen.*

Korespondencje.

Londyn 2 października.

(„Nareszcie” — Wybory. — Straty w Afryce. — Niemila rzecz — i rzecz nieunikniona.)

„Nareszcie!...” Błogie to słowo dla każdego, kto z upragnieniem czegoś oczekuje i wygląda, rozlegało się niedawno jeszcze głosem echem po całej Anglii, a zwłaszcza w Londynie, od dumnych gmachów City aż do zaułków przedmiejskich, tak brudnych i cuchnących, żeby się ich i Lwów kochany wyprzeć nie zdołał... Telegramy przyniosły pomyślnie wieści z Afryki: o proklamacji lorda Roberta, ogłaszającej koniec wojny i aneksji obu rzeczywistopolitych południowo-afrykańskich, oraz o śmierci jednego z najdzielniejszych bohaterów boerskich — Deweta. Niestety, czy na szczęście (jak kto woli), sprawdziło się w tym wypadku w całej pełni przysłowie niemieckie: „*Man lobt nie den Tag vor seinem Abende*...” Dumne słowa lorda Roberta o zakończeniu wojny i aneksji „pobitych” krajów, przedstawiają wartość iluzoryczną, bo w rzeczywistości wojna trwa dalej; general Botha — wbrew uporczywie i tendencyjnie podtrzymywanym pogłoskom, wcale się nie poddał, a w ręku Boerów znajduje się jeszcze szmat ziemi dwa razy większy niż Galicja wraz z Lodomerją i Wielkiem Księstwem Krakowskiem, a wiadomość o śmierci Deweta okazała się wprost zmyślną.

Dziś zdaje sobie tu już dość jasno sprawę z tego, że wszystkie owe ostatnie, a tak pomyślnie, z Afryki południowej nadchodzące wieści, były w przeważnej części przez rząd „zamówione”, stanowiły pewnego rodzaju *coup d'etat*, mający przy wyborach do parlamentu zapewnić zwycięstwo rządowi. Nie istnieje zresztą pod tym względem żadna wątpliwość. Wybory, które zajmą pierwszą połowę października, dadzą rządowi sankcję narodu na nowy, sześciolletni okres władzy. Mimo to, nietylko opozycja, ale i wszystkie bezstronne umysły w kraju, rozumieją i głośno wytykają podstęp, jaki czyni rząd. Zamiast dać jasną i stanowczą odpowiedź na stawiane mu ważne pytania na punkcie reform doby najbliższej, p. Chamberlain otacza się aureolą zwycięzcy i nie chce mówić o niczem innem, jak o szczęśliwej wojnie afrykańskiej, którą uważa za wyłączną swoją zasługę. Używa też — w imię zasady, że cel osiągnie środki — wszelkich sposobów, ażeby odwrócić uwagę, medalu, olbrzymie straty w ludziach i milionach, ukrytą została przed społeczeństwem.

A straty to są, w ludziach zwłaszcza, istotnie niemałe i nie do pokrycia! Jest prawie nie-

pojętem, jak stopniało owych 230.000 armii angielskiej. Odjąwszy z owej liczby 20.000 in-tendantury, 30.000, które ograniczają się do zabezpieczenia komunikacji, 60.000 zabitych, rannych i chorych, spostrzeże się odrazu, że siły czynne angielskie na placu boju są o wiele mniejsze, aniżeli się to wydaje. W dodatku, z owych 120.000, operujących na teatrze wojny, bardzo często połowa niezdolna jest do akcji.

Anglicy z trudnością znoszą klimat trans-waalski i trudy obecnej kampanji; w ostatnim zeszycie np. poważnego przeglądu „Blackwood” zamieszczona jest autentyczna notatka o pewnej dywizji angielskiej, która, wyładowawszy w Kapi w sile 10.000 ludzi, liczyła po przybyciu do Bloemfontein zaledwie 3.000, pomimo, iż ani razu boerskiego nie powąchała prochu... Zrozumiałem jest wobec tego, iż nieznaczne stosunkowo i rozdrobione obecnie siły Boerów, tak długo nietylko opierając się angielskiej przemocy, ale jeszcze przy łada sposobności dotkliwe ciężki sprawiają najcięższe.

Bardzo niemilym jest również dla Anglików wyjazd Krügera... Wprawdzie z jednej strony znajdują w tym wyjeździe pretekst do głoszenia *urbi et orbi*, że wojna skończona i nie ma nawet z kim o pokój traktować, z drugiej jednak byłoby im niewątpliwie o wiele przyjemniej o-władnąć osobą sędziwego prezydenta, a przynajmniej pochwytać w swe ręce archiwum państwowe, które on uwiózł ze sobą z Pretorji. To archiwum spać nie daje angielskiemu ministerstwu spraw zagr. I słusznie; znajdują się w niem bowiem, między innemi, rzeczy tak dla Anglików nieprzyjemne, jak np. oryginaly dokumentów, które gubernator Kaplandu sir Milner sfalshował w porozumieniu z Chamberlainem, celem sprokowania republik boerskich do wojny. Dokumenty takie w ręku hr. Krügera, wybierającego się do Europy, aby u rozmaitych dworów kołać o pomoc dla swej nieszczęśliwej ojczyzny, mogą się stać wielce kompromitującymi dla Anglii i wyjaśnić przed światem zupełnie niepotrzebnie wiele zawiłych intryg angielskiej polityki zakulisowej...

Naturalnie, że wobec teraźniejszego stanu rzeczy spodziewać się nie można, aby podróż Krügera do Europy, lub choćby opublikowanie transwaalskiego archiwum państwowego, odwrócić zdoła y od republik afrykańskich los, jaki im zgotowało przeznaczenie. Radosne: „Nareszcie!” obwoływane po Londynie przed kilkunastu dniami, było bez zaprzeczania przedwcześnie, niemniej jednak koniec nierównej walki — bliższy czy dalszy — łatwy do przewidzenia. Wieści, które służą na razie jako manewr wyborczy, ostatecznie, z biegiem czasu, staną się prawdą istotną — zabrzmią rozgłoszone „*rule Britannia!*” od Kapu do Londynu i od Londynu do Birminghamu...

A. N-r.

Listy z kraju.

Wojniów 1 października. (Jubileusz kapłaniński). 50-letni jubileusz kapłaństwa obchodził w dniu św. Michała ks. Jan Korczyński, dziekan doliński i proboszcz o.ś. lać. w Wojniowie. Przed laty 50 zaczął pracować w tym trudnym częstokroć zawodzie jako wikariusz, następnie powołany na posadę profesora języka polskiego do gimnazjum w Stanisławowie, wycho-wał liczny zastęp młodzieży, zajmujący dziś wysokie i zaszczytne stanowiska. Później objął parafję w Bukaczowcach, skąd przeniósłszy się do Wojniłowa, pracuje razno i gorliwie jako proboszcz i jako dziekan przez 25 lat. Nie mało zasług położył ten sędziwy kapłan około dobra swej parafji. I tak, kiedy przed kilkunastu laty powiększyła się ludność rz. kał. przez osiadłych w tych stronach na rozparcelowanych posiadłościach Mazurów — uznał za konieczne wystawić 2 kościoły i kaplicę, ułatwiając tym sposobem ludowi owemu częste zbieranie się do domu Bożym i zachęcając go do gorącej modlitwy. Mimo sędziwego wieku, pracuje bardzo gorliwie około rozwoju szkolnictwa, biorąc czynny udział we wszystkich posiedzeniach. To też rzewny i wzruszający był widok, gdy czcigodny starzec

ZWYCIEŻENI.

POWIEŚĆ WSPÓŁCZESNA PRZEZ ARTURA GRUSZECKIEGO

Niemcy naturalnie będą już tak sądzili, jak Feurich; on był ich echem, nawet poważny radca przypuszczając, że między nią a nim istniał jakiś romans, że przypadkowe spotkanie było obmyślaną schadzką.

A przecież ta dziewczyna nigdy nie złego mu nie zrobiła, a przeciwnie wskazywała mu drogę obowiązku, pracy i prawdy; ma tak prawdziwy charakter, współczuje z każdą nędzą ludzką, i z zaparciem siebie stara się ulżyć i pomódz ludzom.

I to on skrzywdził ją tak strasznie, rzucił na pastwę mrowiących się plotek i przez nią spłamił i shanbił wszystkich Szlązaków, których jednak przyrzekł sobie bronić, zapobiedz wyższości, iść drogą prawdy i sprawiedliwości.

Ogarnął go wielki żal, poczuł głębokie wyrzuty sumienia... W jego oczach panna Jadwiga urosła niezmiernie, jako zająca i dobra kobieta, jako ofiara plotek i niekczemności ludzkiej; widział ją jak piękną, tak słodką, tak niezwykle dobrą i

współczującą, że rozłajało jego serce ze wzruszenia, nietylko ją szanował, cenil, wielbil, ale kochał... i to miłością czystą, której źródło jest w szacunku i wspólności celów, zadań i obowiązków życia.

Jak zarządził zlewno? Jak naprawić wyrządzoną krzywdę? Gdyby nie słowo dane pannie Elzie, jakże byłby szczęśliwy, przynosząc jej w ofierze swą miłość i prosząc o jej rękę.

Wszystkie plotki musiałyby ustać, bo i kto ośmieliłby się rzucić pianie na jego żonę.

Ale dziś zapóźno.

Gdy tegoż dnia przyszedł na wieczorną herbatę, zastał dyrektora Scheuera siedzącego z paniami w saloniku, wszystkie twarze były uśmiechnięte i rozweselone.

Rozmowa nagle ustawa z jego wejściem, dostrzegł tylko pogardliwe spojrzenie panny Elzy i odczuł, że tu była mowa o nim i pannie Jadwidzie i znów szarpało jej dobrą sławę.

Po chwili dyrektor zaczął rozmowę o modach, o powrocie obelisków na ramieniu rekratów, a mówił dowcipnie i przyjemnie, tak że panie słuchały go z wielkim zainteresowaniem.

Wieczorem weszła niespodziewanie panna Elza do gabinetu ojca.

— Co się stało? — zawołał zdziwiony tą wizytą niewzrykła.

— Mój papo, mówiła siadając przy oju, dość mam już tego pana.

— Którego?

— Pana Nowaka.

— Co ty mówisz moje dziecko?

— Ależ on zdziwiał zupełnie, ma naprawdę manje szląską.

— Minie to, minie... zwykła gorączka młodzieńcza, nie więcej.

— Czy i ta schadzka ze Szlązacką jest gorączką, manja? — zaśmiała się z ironią złośliwą, nie mogąc przecież rywalizować jeszcze ze Szlązacką i pokornie przyjmować resztkę jego miłości...

— Dał mi słowo, że był to tylko przypadek...

— Przypadek?! uśmiechnęła się, ale wszystko mi jedno, choć z nim zerwać i prosię niech mu papa o tem powie wyraźnie.

— Zwolna, zwolna, moja Elzo, on jest bogaty, ma majątek czysty, a o takiego dziś trudno. Zastanów się tylko; rozdział majątku spółkowego jest dość trudny, on wzięby fabrykę jako specjalista i może to zrobić, bo nie kosztował go ten pałac i park tyle, jak mnie, ma większą część majątku wspólnego... to partja nie do pogardzenia, pomyśl dobrze zanim zerwiesz. Po ślubie dasz sobie z nim radę.

— Rozumiem to i uznaję prawdę słów papy — westchnęła — ale ileż on głupstw nabroił zanim się ożenił?... Jeszcze musiała wypaść ta żałoba po ojcu, czy nie mógł ten stary umrzeć już po naszym ślubie.

— Stało się moje dziecko, ale może jakoś poradzę na to... uspokój się, wszystko się ułoży.

— Muszę zgodzić się z papą, ale tak od

siebie niech mu papa powie, że nie myślę zno-sić jego zapędów szląskich.

— Dobrze Elzo, powiem mu bardzo wyraźnie.

Wstąpiła do hotelu, ucałowała ojca, mówiąc pieszczotliwie:

— Dobranoc papo!

XXX.

Korzystając z nieobecności rady w biurze, wszedł p. Walkowiak do kancelarii administracji, zamknął starannie drzwi za sobą, zbliżył się do siedzącego przy stole p. Nowaka i zaczął mówić szeptem:

— Mam wielką nowinę.

— Jaką?

— Zjeżdża tu do nas Szlązak, będzie miał mowę za wyborem Miłoty do parlamentu; rzecz pewna.

— Słyszałem już o tem, mówił mi radca, wybiera się nawet na to zebranie.

— Tak? A pan będzie?

— Prawdopodobnie pójdę, a pan?

— Hm... ja tak z ciekawości, coteż on będzie im mówił.

— Może wybierzemy się razem?

— Sądzilem, że pan z radcą...

— Nie, wolej pójść wcześniej trochę.

— To dziś o godzinie szóstej wieczorem, tam koło kościoła.

— Razem wyjdziemy z biura i pójdziemy wprost na zgromadzenie przedwyborcze.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Specjalny Skład Tryjesteński Lwów, Sykstuska 2.

Linoleum

Dywany, Chodniki, Dywany przed umywalnie

Cerata

Fartuszk, Obrusy, Ceraty na meble, Prace ceratowa gumowa, Paski na stół (Tischläufer)

Specjalny Skład Tryjesteński Lwów, Sykstuska 2.

w asystencji licznie zgromadzonego duchowieństwa obu obrządków, okolicznej szlachty, urzędników i tysięcy narodu wstąpił prowadzony procesja kościelną do bardzo pięknie przozdobionego kościoła. Tu pięknymi słowy przemówił proboszcz z Doliny ks. Zaremba, dając wyraz wielkiego przywiązania, jakie żywi cały dekanat do osoby jubilat. Odprawiwszy uroczystą sumę, udzielił jubilat wszystkim obecnym błogosławieństwa, które parafiani przyjęli z łzami, zanosząc gorące modły do stóp tronu Najwyższego, by długo im jeszcze zachował koханого proboszcza.

Po skończonej uroczystości odbyła się uczta, w której udział wzięli księża, obywatelstwo i urzędnicy, oddając hołd zasłużonemu jubilatowi, podnosząc zasługi, złożyli życzenia, by długo i w zdrowiu pracował dla dobra Kościoła św., Ojczyzny i parafii, na żmudnej, ale słodkiej niwie Chrystusowej.

Nagrodą za wszystkie czyny szlachetne niech Mu będzie gorąca miłość i niewygasła wdzięczność Jego parafian. *Ks. Leopold Kasiński.*

„ZIENNIK POLSKI”

kosztuje miesięcznie

1 zł. we Lwowie,
1 zł. 25 na prowincji.

KRONIKA.

Pamiętajmy o gimnazjum cieszyńskim.

Djarjusz lwowski. Niedziela 7 października. Teatr miejski: „Baśń nocy świętojańskiej”, prolog; „Janek”, opera. Początek o godzinie 7 wieczorem.

„Panorama radawicka”, na placu powstawowym, od godz. 9 rano aż do zmroku.

Kalendarz. Niedziela (7). N. M. Rożaniewicz. Wschód słońca o godzinie 6 minut 15, zachód o godzinie 5 minut 20.

Wiadomości osobiste. Namiestnik hr. Piński, wyjechał wczoraj popołudniu w sprawach urzędowych, na cztery dni do Wiednia.

Z kolei państwowych. Minister kolei przeniósł asystenta Egidjusza Janicza z dyrekcji lwowskiej do okręgu dyrekcji stanisławowskiej, a to na jego własne żądanie. Dyrektor minister mianował starszego rewidenta w dyrekcji kolei państwowych w Villach, Józefa Hampla naczelnikiem oddziału komercyjnego w dyrekcji krakowskiej, a komisarza budownictwa Edmunda Schrenkha, zastępcę naczelnika sekcji konserwacji Nowy Sącz, a naczelnikiem sekcji konserwacji w Mszanie Dolnej. Dalej przeniósł ze względów służbowych, starszego komisarza budownictwa Jana Bitterlicha z kierownictwa budowy Lwów 1, do oddziału dla trasowania drugiego połączenia z Tryemstem, zaś na własne ich żądanie asystentów Zygmunta Dzierżanowskiego z dyrekcji krakowskiej do lwowskiej, oraz Juliana Cwierzewicza z dyrekcji lwowskiej do krakowskiej.

Odczyt o Konarskim. Tow. „Szkoły ludowej” urządza w ciągu bieżącego miesiąca popularne odczyty o Konarskim w następujących lokalach: Dnia 7 bm. o godz. 10 rano w wydziale „Kola pań” (szkoła im. Staszica); o godz. 7 wieczorem w Czytelni kolejowej (ul. Grodecka). Dnia 13 bm. o godz. 7 w Tow. młods. rękod. im. Kilińskiego (Akademicka 24). Dnia 14 bm. o godz. 12 w południe w wydziale „Kola pań” (szkoła im. Konarskiego). Dnia 21 bm. o godz. 12 w południe w wydziale „Kola pań” (szkoła lud. w Zniesieniu) i o godz. 12 w wydziale kolei IV (szkoła im. Piramowicza, ul. Ormiańska).

Polacy za granicą. W akademii handlowej w Lipsku zdali egzamin przed kilku dniami następujący słuchacz-Polacy: Tadeusz Bohdanowicz z Bukowiny, Witold Mierkowski z Krakowa, Stanisław Odakowski i Stefan Głazewski z Królestwa, Zygmunt Świrtn z Litwy.

Teatr wędrowny w Galicji. P. Marjan Gawałewicz, zaszczytnie znany literat z Warszawy, opracował obszerny memoriał w sprawie projektowanego wędrownego teatru ludowego w Galicji. Memoriał ten wypracował p. Gaw. na wezwanie wydziału krajowego i korzystając z przyjaźni swego do do Lwowa, na otwarcie teatru miejskiego, złożył swą pracę w ręce marszałka hr. Badeniego. P. Gawałewicz był jednym z inicjatorów i twórców teatru ludowego w Warszawie.

Pobicia. Stacja ratunkowa z ostatnich 24 godzin wykazuje trzy pobicia: Udel Lenz, wesoła córka, nie Grecji, ale okolicy Wysokiego Zamku, której koleżanka głowę rozbiła, nie śmiertelnie, ale dość dotkliwie. W drugim wypadku Sru Leinwand, 74-letni handlarz wata, pobity został po żydowsku a więc z rozbiciem głowy, podparaniem itp. przez syna konkurenta Borucha Lichtenberga. Nareszcie — bo nie możemy trwać w rachubę nocy wczorajszej — zanotować trzeba jeszcze wypadek pobicia Władysława I. L. słusza, przez Karola P. Tu skończyło się jedynie na rozbiciu głowy dość lekkim.

Schwytany rabus. Na wezwanie pani Wiktorji Gościńskiej, przystawiono wczoraj Władysława Fischera, znanego policyjnego ptaszka, który dnia 1 października napadł panią G. w ogrodzie Jezuitów celem obrabowania.

Do naszych czytelników. Zwracamy uwagę, że powieść drukowana w arkuszowym dodatku „Życzenie śpiewaka” jest już na ukończeniu, a przeto nowym od 1 października abonentom, dla wielkiej ich liczby, początkowych arkuszy tej powieści nie możemy dostarczyć. Z przyszłym tygodniem rozpoczniemy druk powieści nowej w formie książkowej i tę wszyscy otrzymamy. Zwracamy uwagę na tę okoliczność, aby liczyć, nowo przybyłym abonentom oszczędzić reklamowania arkuszy powieściowych.

Ażby jednak nowi abonent nie czuli się pokrzywdzeni, w zamian za niekompletną powieść, obecnie się kończącą, jesteśmy gotowi naszym no-

wym abonentom za nadesłaniem tylko 50 halerczy, wysłać na żądanie kompletną bardzo ładną powieść z francuskiego „O meza”, lub Gawałewicza „Biedni ludzie”.

Z uniwersytetu. P. Zygmunt Kleinberg, rodem z Drohobycza, otrzymał na uniwersytecie lwowskim stopień doktora praw.

Egzamin z rachunkowości państwowej złożył w tut. namiestnictwie, p. Rajmund Karol Micheli.

Konkurs na otwarcie aptek. Starostwo w Bochni rozpisło konkurs na otwarcie apteki w Łapanowie pod Wiśniczem, starostwo w Turce zaś na otwarcie apteki w Boryni.

Konkurs. Rektor szkoły politechnicznej we Lwowie, ogłasza konkurs, celem obsadzenia w tej szkole płatnej docentury elementów wyższej matematyki z terminem wnoszenia podań do 25 listopada 1900 r.

Do tej docentury przywiązana jest za 4 godz. wykładu w obu półroczach, roczna remuneracja w kwocie 1800 koron.

Przyznanie uwodzieleńki. Ewa Mazurówna, zamieszkała przed kilku laty w Krakowie, wyszła za mąż i zostawiła panią Schweimlerową, wyniosła się z mężem do Ameryki, skąd od czasu do czasu przybywała do Krakowa i wywoziła stamtąd dziewczęta. Przed kilku dniami wywoziła z Krakowa czteroletnią Marię Datoniównę i 19-letnią Stanisławę, jej siostrę. Gdy policja dowiedziała się o czynie Schweimlerowej, wysłała za nią depesze gorące. Odniosły one skutek i uwodzieleńkę przytrzymano w Bremie przy wsiadaniu na okręt. Zwrotano ją z jej ofiarami z drogi i niebawem, zamiast w Ameryce, znajdzie się w Krakowie w więzieniu.

Do dzisiejszego numeru dołączamy 5 arkusz zajmujący powieści Filipa Galena p. t. „Życzenie śpiewaka”.

* Humorystyczny kalendarz „Smigusa”, na r. 1901, ozdobiony kolorowymi ilustracjami, a odznaczający się bogatą częścią literacką, oraz wyczerpującym działem informacyjnym — mogą nabywać prenumeratorem „Dziennika Polskiego” po wyjątkowo zniżonej cenie 35 ct. (70 hal.) (wraz z przyszłą pocztową). Kieszonkowy kalendarzyk „Smigusa” 15 ct. (30 hal.).

* Repertuar teatru miejskiego we Lwowie. Dziś w niedzielę po raz czwarty „Baśń nocy świętojańskiej”, i po raz czwarty „Janek”, opera w 2 aktach Wład. Zeleńskiego; w poniedziałek i wtorek „Spazm modny”, komedia w 3 aktach Wojc. Bogusławskiego; w środę „Halaka”, opera narodowa w 4 aktach Stan. Moniuszki; we czwartek po raz piąty „Baśń nocy świętojańskiej”, i „Dozwyczaj”, komedia w 3 aktach Aleks. hr. Fredry (ojca); w piątek „Nowa Dejanira”, dramat w 5 aktach Juliusza Słowackiego; w sobotę „Baśń nocy świętojańskiej”, i „Janek”, opera w 2 aktach Wł. Zeleńskiego; w niedzielę „Halaka”, opera narodowa w 4 aktach Stanisława Moniuszki.

* Wczoraj wokalno-humorystyczny urządza w środę dnia 10 października k. r. p. Ludwik Halski w sali „Gwiazdy” przy ul. Franciszkańskiej.

* Colosseum Thorna. Obchylimy sensory program: Melasso-Salvaggi, tancerz wirów w powietrzu. Teodor Woller, artysta teatru a. d. Wien w Wiedniu. Belle Gina, najpiękniejsza atletka świata. Siostry Bono, artystki na reku i trapezie. Trupa Felicitas (5 osób) akrobaci. Helga i Ingeborg Sandberg, szwedzkie duety. Luigi Moglia, ze swoimi tresowanymi małpami. Eugenia Wermke, najśliczniejsza kobieta świata. Brothers Freyer, kłowni muzycyści. Codziennie o godzinie 8 wieczorem wielkie przedstawienie W niedzielę i święta dwa przedstawienia, o godzinie 4 popołudniu po cenach zniżonych i o godzinie 8 wieczorem po cenach zwykłych. Co piątek High-Life. Bilety wczesnej są do nabycia w biurze dzienników p. Polana, ulica Kaola Ludwika 9.

* Dokładny plan miejsc w nowym teatrze wraz z podaniem cen, sprzedaje Administracja Dziennika Polskiego. Egzemplarz 10 hal.

Impresje z przedstawienia inauguracyjnego.

Pytano kogoś po przedstawieniu inauguracyjnym w nowym teatrze lwowskim, jakie na ogół odcisnęło wrażenie. Zamyslił się głęboko, westchnął, zawrócił mądrze oczyma i odpowiedział, że... nieuchwytnie...

Odpowiedź lapidarna, trochę na frazes wyglądająca, a jednak bardzo... bardzo bliska prawdy, n. b. o ile nieuchwytność bliska prawdy być może. W tym wypadku faktycznie tak było.

Pierwsze wrażenia wielkich wypadków mają to do siebie, że trudno je sobie rozgorączkowany sytuacją umysł uświadamia. A przecież pierwsze przedstawienie w nowym gmachu teatru lwowskiego, to fakt epokowy w dziejach sceny lwowskiej, to pierwsze rozważające tony wielkiej symfonii powołania polskiej Talii i Melpomeny, symfonii, z krojonej w szeroki, wielko-europejskim stylu.

Najpierw sam gmach... U samego wejścia oślniwa bogactwem i czerną mocno dystyngowanym. Widziano osobników, którzy wchodzili ze skromną nie mówiącą miną do gmachu, a stanawszy na marmurowych schodach klatki schodowej, skapaniej w powodzi elektrycznego światła, pęcznieli z dumy, jak gutaperczowa poduszka, wydymająca powietrzem i wchodziła już na górę z dumnie podniesioną głową, całym jacyś inni. Nabierali wprost szacunku biernego do swej osoby, która znalazła się naraż w tak dystyngowanym i wytwornym środowisku. O! co znaczy 1/2 miliona, rozmiarnych na marmur, złoceń i krzyżące rozwichrzeniem barw malowidła!

U wejścia do teatru stoi Józef. Dawny, znajomy portier z gmachu skarbkowskiego w błękitnej liberyi, przyobleczony obecnie w bogatą liberyjną strój czarny ze złotymi guzikami, w okrutnym „pirogu” na głowie, stoi wyprostowany i stukaniem groźnej swej portjerskiej buławy wita z powagą wchodzących. Robi wrażenie pierwszego akordu krzykliwej „stretty”, którą wirtuoz przetransponował na raz o cztery tony wyżej...

Widownia, lub też mówiąc „z polską” audytoryum już zapelnione. Godzina pół do 7. Tu i ówdzie ktoś jeszcze wyszukuje „swoją numer”, ale porządek jest. Wszyscy razem i każdy, jak-żebądź każda z osobna badają iskrzącymi oczyma, jak to wszystko wygląda w „nowym teatrze”. Mimowoli każdy zastawia ciało ze swą osobą i swą osobą z całością. Z zastawienia jest kontent. Wokół fraki, dekolowane panie, lśniące „klaki” i szeleszczące wachlarze, pojaśnione twarze i wyszukane słowa rozmowy.

Żyrdol w formie kosza, hafowany opalowymi półkami robi sensację. Rechanowskie Muzy w rozkosznych lansadach zdają się ciśnieć ku niemu i wdychać. Firanki i bicia łóż bordeaux, złocone muszle, jakby wpółsenne karytydy, twarzący i twarze wdychających się

pań i „na miło” się robiących panów, wszystko to unurzane w powodzi srebrnych promieni elektrycznych, zlewa się w jedną niezwykłą i nie tak znów przedko dającą się oglądać całość, której na imię: to pierwszego inauguracyjnego przedstawienia.

Mógłby w tej chwili zionąć na ten temat całym snopem bajecznie wymyślnych porównań, metafor, poetycznych ekstat i westchnień omdlejących, ale... nie chce. Przecież dopiero naszkicowane to powtarzać się będzie, aż do znużenia prawie co premierę. Brak mu będzie, co najwyżej zabarwienia nowości, tego, co się określa słowami „po raz pierwszy”. Zresztą oto już idzie w górę kurtyna. Wokół cisza... i padają pierwsze słowa ze sceny. Aktor Wysocki wygłasza słowa „Prologu”. Skończył... Osklaski...

Pierwsze osklaski, jakie rozległy się w tym audytoryum. Coś przecie muszą zawierać w sobie elektryzujące, kiedy takie wrażenie wywołują u wszystkich. Przebrnięli osklaski, akcja „Prologu” rozgrywa się dalej...

Trwał półtorę godzinę. Przeszedł bez wrażeń. Dlaczego? Przecież rzecz poetycko ponysłana ślicznie, tyle niezwykłych myśli, sytuacji, nastrojów... Ktoś powiedział, że Kasprowiec poetycko „przedobrzył”.

Powiedzenie o tyle ścisłe, że większość publiczności siedziała prawie jak na tureckim kuzaniu. Za wysokie napięcie poetyckie dla publicznego mało wysubtelnionej, idącej wciąż jeszcze nie o jeden, ale i dwa kroki w tyle za... praktyką. Jakś widz w m. skarżył się, że całość za „symbolowata”.

Nie zliczyć mniej lub więcej udanych do-wcipów, z jakimi publiczność po „Prologu” rozpętała się w fajer. Ktoś np. twierdził, że „Róża” na scenie miała kostium, przypominający mocno kolorem... żydowską pierzynę, inny znów nie mógł wyjść z podziwu, czemu tak wytwornie wydekoltowana „dziedziczka” kochała się na zabój w brudzie i zalutującym stajniak Wojtku.

Foyer jednak zrobiło swoje. Tak byli niem wszyscy zachwyceni, iż jakiś opasły „burzo” twierdził, iż z całego inauguracyjnego przedstawienia jeszcze najbardziej zajmującymi były antrakty, spędzone we „foyer”. Rzeczywiście, robiło ono wrażenie wspaniałej sali rautowej. Panie dekolowane, uśmiechnięte, rozbawione, wachlujące się i flirtujące, panowie emulujący i preludujący z końca na koniec z sali z szybkością salamander. Nierozwiązana pozostanie na razie kwestja, czy panowie mają pozostać we foyer w kapeluszach, czy bez. Ale bez i jeszcze raz bez kapeluszy, o najsłabsze i najgłębsze! Przecież „foyer” to jakby salon, przecież rykoszety dla dam... Widziałem jakiegoś „mecenasa” o zakrzywionym organie powonienia, który w zapale elegancji przechadzał się wśród dekolowanych dam nie tylko w bardzo pomysłnym kapeluszu, ale jeszcze z zakrzywioną arogancko u wystrzeżonej rekojści laską. I był kontent ze siebie!

Ala przedstawienie samo, o ile „szeroki ogół” ten o grubszych nerwach pojmował je swym mało wysubtelnionym umysłem, budziło entuzjazm dość przerywany tu i ówdzie ziemniaczanym lub też westchnieniem: „a daleko tam do końca?” Nawet widzowie z parteru dręznili przez cały wieczór aż do rozpaczy przeziębionymi przeciągami otwierali z podziwem czy wobec wspaniałości dekoracji górskich z „Prologu” i „Janka” i wobec niezwykłych, dotąd niewidzianych efektów świetlnych.

Ogólnie zgodzono się, że nowy dyrektor na punkcie wystawy jest... mocny, potrafi zaimponować. — Albo te chóry? Jakże sprawne, jakie rozumne w ruchach i całym wzięciu tu na scenie. Gdyby jeszcze nie to, że widzowie krzesel z III piętra, ci z kraju, prawie nie widzieli sceny i gdyby nie to, że ceny bufetu w antraktach były „mocno słone”, to można by mówić z czystym sumieniem o powodzeniu inauguracyjnego przedstawienia. A tak... zdania są strasznie podzielone. Ja sam jestem w kłopot — naprawdę. (Gap)

Bankiet w Kole literackim.

W piątek po drugim przedstawieniu w nowym teatrze odbył się bankiet, dany przez Kolo na cześć dyrektora Pawlikowskiego i nowej drużyny artystycznej. Przybyło przeszło dwieście osób, a między innymi pp.: Zeleński, Chmielewski, Kościelski, Bogusławski, Sygietynski, Kościelecki, Koskowski, prezydent Małachowski i w. i.

Podczas uczyt wznosił pierwszy toast prezes Kola p. Wereszczyński, a skreśliwszy dzieje sceny lwowskiej, wychylił kielich na powołanie nowego teatru w ręce dyr. Pawlikowskiego.

P. Skrzyński pił na cześć sztuki polskiej i artystów, p. Kosciecki uczcił w pięknej przemówieniu zasługi ojca dyrektora teatru p. Mierczyska Pawlikowskiego. Dyrektor Pawlikowski podziękował za żywciołość, którą spotyka na każdym kroku. Rzekł, że chce cały poświęcić się sztuce i prosił o pobłażliwość i o pomoc w spełnianiu trudnego zadania. Zakochał tostem w ręce p. Małachowskiego na cześć miasta, dla którego poświęcał i wszystkie siły.

P. Zajackowski wznosił toast na cześć gości z Warszawy i Pragi. (Niestety goście českich na bankiecie nie było, gdyż już przed bankietem odjechali do Pragi).

P. Schmitt-Pełkowski toastował na cześć Zeleńskiego i Kasprowieca.

P. Chmieleński wyraził życzenie, aby się spełniły nadzieje pokładane w p. Pawlikowskim i pił na cześć jego.

Piękny toast na cześć sztuki i dyr. Pawlikowskiego wygłosił p. Soliski. Toastowali jeszcze p. Loewenstein na powołanie teatru, p. Ramułt na cześć p. Gorgolewskiego, oraz malarzy i rzeźbiarzy, którzy upiększyli swoimi dziełami nową scenę, a szereg toastów zakończył p. German toastem: „Kochajmy się”.

Ożywiona pogadanka przeciągnęła się do późnej nocy.

Na wniosek p. Zajackowskiego wysłano do Pragi następujący telegram:

Przedjdm rady miejskiej Praga. Zgromadzeni na bankiecie w Kole literackim zasługują gorące podziękowanie reprezentantom Pragi za ich przybycie na uroczystość otwarcia nowego teatru narodowego. Udział wasz w tej uroczystości jest nowym dowodem łączności dwóch

pobratymych narodów. Józef Wereszczyński, prezes. Stanisław Schmitt-Pełkowski, sekretarz.

Wiec ruskich radykałów.

Nad piwniarnią krasińską, obok parku Kilińskiego, unosił się wczoraj od g. 10 rano przez kilka godzin duch hajdamacki, odbywał się w niej bowiem wiec chłopów. Zwołany z Galicji wschodniej przez ruskie stronnictwa radykalne, którego organem jest pismo „Hromadzkij holos”. Zebrali się kilkuset chłopów, między nimi najwięcej ze Sniatynskiego, Kolo-myńskiego i Zbarskiego, w tych trzech okręgach bowiem ruch radykalny jest — jak wiadomo — najsilniejszy i trochę inteligencji; duchowieństwa oczywiście brakło, bo program radykalny wypowiada wojnę zarówno panom, jak i „popom” — jak się radykali wyrażają. W zgromadzeniu uczestniczyli także i posel-radykal ruski, Nowakowski. — Przewodniczył redaktor pisma „Hromadzkij holos” i głowa partji, Michał Pawlik.

Na porządku dziennym stanęła najpierw sprawa gminy zbiorowej; referował ją Michał Łozinski. Głos w dyskusji nad tą sprawą zabierali: Sandulak, Harnatij, Jużkiewicz, Buczak, Koroluk (z Czerniejowa, gdzie się przy ostatnich wyborach do rady państwa krew polała), Gorianka i jeszcze kilku pomniejszych.

W dyskusji nad sprawą gminy zbiorowej (z Hupka), wszystkie przemówienia obracały się około jednego punktu, tj. rzucania mniej lub więcej dosadnych inwektyw na szlachtę polską i na całą autonomję. — Kwintesencją tego wszystkiego było, że radykalni nie chcieli mieć ani namiestnika, odpowiedzialnego przed sejmem, ani starostów, przed radami powiatowymi.

Po wyczerpaniu nad tym przedmiotem dyskusji, przyjęło zgromadzenie jednomyślnie rezolucję: Zaprotestować imieniem stronnictwa radykalnego przeciw tworzeniu gmin zbiorowych; zaprotestować przeciw temu, by starostwo miało spełniać funkcje władzy wykonawczej uchwał rady powiatowej; uchwalono w rezolucji, iżby gminy wybierały wójtów (naczelników gmin), a nie rady gminne; w końcu, aby do ukonstytuowania się nowej rady gminnej, nie urzędował dawny wójt.

Drugą sprawą, którą referował dr. Trylowski (kandydat na posła), była zmiana ustawy łowieckiej. Referent w przemówieniu — oczywiście radykalnym — przedstawił krzywdy, jakie się dzieją chłopom z dzisiejszej ustawy łowieckiej, wydanej na korzyść „panów”, aby im w zabawie nie przeszkadzać i postawił rezolucję, żądającą zniesienia teraźniejszej ustawy łowieckiej, żądania wolnego prawa polowania dla chłopów na ich gruntach własnych; aby każdy, mający 18 lat ukończonych, miał prawo noszenia broni i mógł nabyć wprawy w jej używaniu; aby kwestje odszkodowań za szkody czynione na gruntach chłopskich przez zwierzę, nie były rozstrzygane przez starostwa, lecz przez sądy; aby wszystkie fakty dotyczące szkód, podawać natychmiast do wiadomości pism radykalnych, lub opozycyjnych, iżby posłowie opozycyjni mogli w ciałach reprezentacyjnych zrobić użytek; na razie, zanim nastąpi zniesienie ustawy łowieckiej i wobec zakazu łożyma broni palnej, uczyć się strzelania z łuków i robienia dzida i w końcu, aby po wszystkich gminach zawiązywać towarzystwa łowieckie i stawiać w każdym wypadku do licytacji polowań. I tę rezolucję przyjęło jednomyślnie, poczem przyszła na porządek dzienny trzecia sprawa: znanego wniosku z ostatniej sesji sejmowej o niepodzielności gruntów chłopskich i z. zw. włościańskich majortatów. Sprawę tę referował p. Makuch. Po dość długiej dyskusji uchwalili wiec zaprotestować przeciw zamierzonej ustawie o niepodzielności gruntów, widząc w tem dążenie do wytworzenia samych większych własności, a tem samem do zwiększenia podatków.

Ze wszystkich przemówień wiała głęboka nienawiść do „panów szlachty” i na wolowej skórze nie spałaby komentarz, jakie padły pod ich adresem. Po wyczerpaniu porządku dziennego, przystąpiono do zebrania przedwyborczego, które odbyło się już bez asystencji władzy politycznej, którą reprezentował na wiecu komisarz policji p. Wenz.

Przebieg wiecu był wogóle spokojny — na zewnątrz — choć po parku Kilińskiego, moze z powodu ładnej pogody, spacerowali policjanci, a na strażnicy policyjnej przy ul. Zyblikiewicza pełni służbę inspekcyjną komisarz Desloges.

Dziś delegaci partji radykalnych zbiorą się na poufną naradę, aby wysłuchać sprawozdania z sesyjnej działalności głównego zarządu partji i omawiać rozmaite kwestje, jak: organizację, wydawnictwa, wybory itp.

Pod hasłem trąbki pocztowej.

Pocztmistrz, poczetkspedjenci i poczetkspedjtorzy z całej Galicji i Bukowiny obradują nad swoją dolą. Zebrali się w hotelu „Victoria”, gdzie odbywają właśnie doroczne walne zgromadzenie członków Stow. pocztmistrzów, ekspedjtorów i ekspedjentów. Rozpoczęło się ono o godzinie 10 rano. Przewodniczy pocztmistrz z Rohatyna Izidor Kowalewski, obowiązki sekretarza pełni p. Adolf Bieniecki z Birczy.

Zgromadzenie zagał powitalną przemową p. Kowalewski. Obecnych około 40 członków, z czego kilkanaście jest pań. Odczytano na początku obrad protokół z ostatniego posiedzenia. Protokół przyjęto do wiadomości. W dalszym ciągu odczytano sprawozdanie wydziału z czynności od ostatniego walnego zgromadzenia.

P. Mazanek interpeluje, dlaczego nie odbyło się walne zgromadzenie członków w roku ubiegłym.

Przewodniczący wyjaśnia, że stało to się głównie dlatego, iż nie chciał narażać członków na nieuniknione koszty podróży, dalej, że nie było w kasie dostatecznych funduszy na opędzenie kosztów urządzenia takiego walnego zgromadzenia, wreszcie, że czekał na dokonanie się ostateczne reorganizacji pocztmistrzów i ekspedjentów. To właśnie stało się w roku zeszłym.

Zamknięcie rachunków Tow. do końca grudnia 1898 wykazuje w dochodach 7230 zł. 66 ct., w rozchodach 7230 zł. 66 ct., członków było 179, do końca grudnia 1899 obrót kasowy wynosił 13.175 zł. 28 ct., z czego nowa połowa wypada na rozchód a połowa na dochód. Liczba członków wynosi 164.

P. Solecki stawia rezolucję, aby wydział zawsze co roku w myśl statutu zwoływał walne zgromadzenie i nigdy od tego obowiązku, nakazanego statutem się nie uchylał. Przyjęto.

Ekspedjtor Sroczyński w dłuższej i pacytetycznym ogniem wypowiedzianej mowie, domagał się poprawy doli ekspedjtorów. Niech rząd wymaga od nich ukończonych 6 klas gimnazjalnych, choć półrocznej onajmniej praktyki, ale niech ich za to robi urzędnikami państwowymi i da im możliwe środki do życia. W ten sposób zapobiegnie się tak licznym doład, niestety, defraudacjom, popelinianym przez ekspedjtorów.

Bardzo ciekawym punktem obrad był wniosek p. Kamernana, ażeby obecnego na zgromadzeniu w roli sprawozdawcy, redaktora „Gazety pocztowej” Meyera w Nowym Sączu, zapętyła się, dlaczego to tak gwałtownie w swoim czasie występował przeciw czynnościom prezesa i wydziału, zwłaszcza wtedy, gdy prezes ten udawał się na wiec ogólny pocztmistrzów we Wiedniu. Wniosek upadł, gdyż p. Meyer nie ma prawa zabierać głosu na zgromadzeniu Towarzystwa, którego nie jest członkiem.

Z kolei przyjęto wprost, bez dyskusji, na przedstawienie przewodniczącego wnioszek, dotyczący bardzo zasadniczej kwestji. Wniosek ten brzmi: Walne zgromadzenie upoważnia wydział, aby przez delegata swego przemienił w stosownej drodze dotychczasowy prywatny „Związek pensyjny” na „Fundusz pensyjny państwowy”. Wniosek przyjęto bez dyskusji jednogłośnie.

Również bez dyskusji przyjęto do wiadomości sprawozdanie komisji skontrolującej za rok 1898 i 1899, tak samo i sprawozdanie kasowe za te lata: Uchwalono dalej bez dyskusji odpisać niedobór, powstały skutkiem niespłaconych przez członków pożyczek na skrypta i weksle, gdyż niedobór ten został wyrównany różnymi ofiarami, poniesionymi ze strony wydziału. W dalszym ciągu uchwalono walne zgromadzenie wszelkie udziały członków, wpłacone od czasu założenia Tow., wypłacić w całej wysokości, pa jaką zgłoszona książeczka udziałowa będzie opiewać. Udziały, które mają być w ten sposób wypłacone, wynoszą ogółem 3.913 zł. Reszta z tej kwoty, która nie zostanie podjęta, ma przejść na fundusz żelazny Tow.

W nawiasie obrad wyrażono owa cynię podziękowanie obecnemu na obradach radcy Chłodeckiemu za poparcie, jakiego nigdy nie odmawia towarzystwu. Będący przedmiotem owacji radca odpowiedział kilku słowami podziękowania.

Z kolei referował p. Brysiewicz tej treści sprawę: Utworzyć fundusz fundacji. im. Izzydora Kowalewskiego, mający być zebrany aż do wysokości ewentualnie 40.000 koron, mający na celu poratowanie tu i ówdzie funkcjonariuszy poczt prowincjonalnych, ale nie z własnej winy podpadłych. Rozwładniwto tych kwot będzie powierzchnie imionadwo tej fundacji. Wniosek ten w całej rozciągłości przyjęto, poczem prezes Kowalewski podziękował bardzo serdecznie za ten zaszczyt, zrobiony jego osobie.

Był jeszcze do uchwalenia statut. Na wniosek jednak p. Soleckiego sprawę odcroczone aż do wylitografowania tego statutu i rozesłania go wszystkim członkom wraz ze sprawozdaniem.

Na wniosek p. Zyblikiewicza uchwalono nadać godność członka honorowego p. Albinowi Arciszewskiemu, b. pocztmistrzowi w Horodence, jako pierwszemu inicjatorowi tego stowarzyszenia.

Morderca śp. Wołodkowiczowej.

Morderca śp. Wołodkowiczowej, Piotr Małyszew, jest to olbrzym, 27-letni mężczyzna, wychowaniec gimnazjum, w którym doszedł do IV klasy. Oskarżonym on jest nie tylko o tę straszną zbrodnię, lecz i o inne podobne. Obecnie już stwierdzono, iż Małyszewa widziano w pociągu na tydzień przed zabójstwem śp. Wołodkowiczowej. Wówczas dostał się do przedziału klasy I, gdzie siedziała matka znanego tu kupca Szpolińskiego, jadąca za granicę z gubernantką. Małyszew próbował ograbić kobiety, lecz te zaczęły wołać o pomoc i zbrodniarz w biegu wyskoczył z pociągu. Jego fizjognomję dobrze wtedy zauważyli inżynier Reich, konduktor Janowski i służący pociągów Czepcow. Co się tyczy polamanych złotych kosztowności, które Małyszew starał się sprzedać w Mikolajowie, a które właściwie go wydały, obecnie nie ma już wątpliwości, iż rzeczy te należały do śp. Wołodkowiczowej. Poznała je służąca zamordowanej, oraz jej krewnie, panie Jaroszyńska i Drzewiecka. Między temi rzeczami znajdują się szczytki dwóch medalionów, kawalki okragłej bransolety, oraz parę kawalków kolji z literami francuskimi. Wszystkie te biżuterie miała na sobie w dzień morderstwa śp. Wołodkowiczowa i wszystkie one znikły. Sam Małyszew jest człowiekiem bardzo zregzonym i obytym w świecie. W tych dniach badany był przez sędziego śledczego. Badanie trwało 6 godzin. Mimo to przyznania do zbrodni nie można było z niego wydobyć.

Wiadomo, iż przy Małyszewie znaleziono przeszło półtora tysiąca rubli, które, jak twierdzi, otrzymał miał od matki. Zestanie to okazało się fałszywym. Małyszew istotnie miał temu żądził do gubernji niżgodzkiej od matki, lecz żadnych pieniędzy od niej nie otrzymał. Biorąc pod uwagę, iż śp. Wołodkowiczowej zagrabiono 2.000 rubli, należy przypuszczać, iż znalezione u Małyszewa pieniądze pochodzą z tych samych. Małyszew długo mieszkał w Odessie, utrzymywał tam podejrzana kawiarnię z kobiecą usługą i gdy zwinął interes, 4 miesiące temu, pieniądze żadnych mu nie zostało. Przy aresztowaniu Małyszew zeznał, iż starał się sprzedać złote przedmioty, kupione od k

Odpowiedzialny za redakcję: Dr. Kazimierz Ostaszewski-Barański.

egara środkowo-europejskiego od 1 maja 1900.

skiego od 1 maja 1900.

XX

arni M. Schmitta i Sp. pod zarządem St. Piotrowskiego.

Wycy : Dr. K. Ostaszewski-Barański, Miński i Sp. Z d